

การพัฒนาคู่มือการนิเทศภายในของโรงเรียนในเครือข่ายท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2

DEVELOPMENT OF AN INTERNAL SUPERVISION MANUAL FOR SCHOOLS IN THACHANG NETWORK UNDER
THE SURATTHANI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

ศุภรัตน์ จิระโสภะ* โสภณ เพ็ชรพวง และ นัจจรีย์ เจริญสุข

Suparat Chirasopha*, Sopon Pechrpuang and Natjaree Jaroensuk

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84100

Program in Educational Administration, Graduate School, Suratthani Rajabhat University,

Suratthani 84100, Thailand

*Corresponding author: E-mail: believegait@gmail.com

รับบทความ 7 กุมภาพันธ์ 2563 แก้ไขบทความ 12 พฤษภาคม 2563 ตอรับบทความ 14 พฤษภาคม 2563 เผยแพร่บทความ เมษายน 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาการนิเทศภายในและการจัดการเรียนรู้ 2) พัฒนาคู่มือการนิเทศภายในและ 3) ทดลองใช้คู่มือการนิเทศภายในของโรงเรียนในเครือข่ายท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 การวิจัยมี 3 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาการนิเทศภายในและการจัดการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน รวมทั้งสิ้น 134 คนได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น 0.91 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาคู่มือการนิเทศภายใน ตรวจสอบความสอดคล้องเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้คู่มือการนิเทศภายใน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานวิชาการโรงเรียนละ 1 คน จำนวนทั้งสิ้น 17 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัญหาการนิเทศภายในของโรงเรียนในเครือข่ายท่าฉาง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านกิจกรรมการนิเทศภายในด้านแนวทางการนิเทศภายใน ด้านเครื่องมือการนิเทศภายใน และด้านการประเมินผลการนิเทศภายใน 2) สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ วิธีการสอนที่หลากหลาย การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน และการจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมอง 3) ผลการพัฒนาคู่มือการนิเทศภายใน ประกอบด้วย บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 การนิเทศภายในโรงเรียน บทที่ 3 รูปแบบการจัดการเรียนรู้และบทที่ 4 บทสรุป ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของคู่มือโดยผู้เชี่ยวชาญ ทุกองค์ประกอบ มีดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป 4) ผลการทดลองใช้ พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการนิเทศภายใน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการออกแบบ ด้านการใช้ภาษา ด้านรูปแบบ ด้านเนื้อหา และด้านการจัดการในเนื้อหา

คำสำคัญ: คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน, การนิเทศภายใน, การจัดการเรียนรู้

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) examine the problems of internal supervision and learning management, 2) to develop an internal supervision manual, and 3) to implement the developed internal supervision manual for schools in Thachang Network under the Suratthani Primary Educational Service Area Office 2. The research procedure consisted of three steps as follows: Step 1: Investigation on problems of internal supervision and learning management. The samples were 134 respondents, including school administrators and teachers, selected by simple random sampling. The research instrument was a set of questionnaires with a reliability of 0.91. Data were analyzed by using basic statistical tools including mean and standard deviation; Step 2: Development of the internal supervision manual in terms of content validity with five experts; Step 3:

Implementation of the internal supervision manual. The key informants included a teacher as a head of academic affairs from each school, yielding a total of 17 respondents. The instrument was an assessment form for the consistency of the developed manual, which yielded a reliability of 0.89. Data were analyzed by using basic statistical tools, including mean and standard deviation. The research findings were as follows: 1) The problems of school internal supervisions were at a moderate level which were ranked in descending order: internal supervision activities, internal supervision guidelines, internal supervision tools, and internal supervision evaluation. 2) The problems of learning management as a whole were at a moderate level which were ranked in descending order: various teaching methods, learning management according to the 21st century, active learning approach, creativity-based learning management, problem-based learning management, and brain-based learning management. 3) The developed manual consisted of Chapter 1 Introduction; Chapter 2 School Internal Supervision; Chapter 3, Learning Management Models; and Chapter 4 Summary. The results regarding the consistency of the manual evaluated by the experts revealed that all components showed the consistency index of 0.50 or above. 4) The results after the implementation showed that the appropriateness of the manual was at the highest level in overall ranking in descending order: design, language use, book format, contents, and content management.

Keywords: School Internal Supervision Manual, Internal Supervision, Learning Management

บทนำ

ในปัจจุบันเข้าสู่ยุคศตวรรษที่ 21 เป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านการศึกษา และด้านสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งสามารถเชื่อมโยงประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคของโลกเข้าด้วยกัน ทำให้การสื่อสารด้วยข้อมูลข่าวสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว โลกเหมือนไร้พรมแดน ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจำเป็นต้องมีการปรับตัวและสร้างขีดความสามารถในการพึ่งตนเองและการแข่งขัน ซึ่งข้อมูลข่าวสารที่มีอย่างหลากหลายสามารถแพร่กระจายไปอย่างรวดเร็วประกอบกับการแข่งขันที่รุนแรงเพิ่มมากขึ้นการจัดการศึกษาจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศโดยตรง จะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาในระบบ ส่วนใหญ่จัดขึ้นในโรงเรียน ซึ่งเป็นหน่วยงานเฉพาะด้านที่ตั้งขึ้นมาทำหน้าที่ปลูกฝังทักษะความรู้และค่านิยมแก่ผู้เรียนการจัดการศึกษาในภาพรวมเป็นเรื่องที่สังคมและผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาทุกระดับต้องร่วมมือกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่องมีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบร่วมดำเนินการ มีรูปแบบ ขั้นตอน วิธีการดำเนินการมีทรัพยากรต่าง ๆ สนับสนุน และต้องมีกระบวนการประเมินผลการจัดการศึกษาที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้ ทั้งนี้ผลผลิตของการจัดการศึกษา ได้แก่ ผู้ที่ได้รับการศึกษา ส่วนผลลัพธ์หรือผลสะท้อนคือการมีพลเมืองที่มีคุณภาพ และสังคมมีสภาพที่พึงประสงค์ (ไพฑูริย์ สีนลาร์ตน์, 2561)

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคที่มีการปฏิรูปการศึกษานั้น ถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ระบบการศึกษามีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ซึ่งการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องอาศัยกระบวนการที่สำคัญอย่างน้อย 3 กระบวนการ ได้แก่ 1) กระบวนการบริหาร 2) กระบวนการเรียนการสอน และ 3) กระบวนการนิเทศการศึกษา ซึ่งทั้ง 3 กระบวนการจะมีความสัมพันธ์กันที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาการศึกษามากที่สุด โดยเฉพาะกระบวนการนิเทศการศึกษาก็เป็นกระบวนการสำคัญกระบวนการหนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาที่จะต้องมีความร่วมมือกันในการปรับปรุง พัฒนา ส่งเสริม การจัดการเรียนการสอนของครูภายในสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน อีกทั้งการนิเทศการศึกษายังเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศซึ่งผลลัพธ์อยู่ที่คุณภาพการศึกษาและคุณภาพผู้เรียนผู้นิเทศจะเป็นผู้ร่วมพัฒนาแผนการนิเทศจากการสังเกต ค้นหาปัญหาการวิเคราะห์ เก็บรวบรวมข้อมูล และสรุปผลการนิเทศ เพื่อนำมาใช้ในการปรับเปลี่ยนการนิเทศในรูปแบบใหม่ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดการกระบวนการเรียนการสอนผู้นิเทศจึงเป็นส่วนสำคัญในการนิเทศภายในที่จะเป็นสิ่งขับเคลื่อนให้สถานศึกษาเปลี่ยนทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ก้าวทันโลกยุคศตวรรษที่ 21 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556) การนิเทศภายในเป็นการจัดการภายในโรงเรียนโดยบุคลากรในโรงเรียนเป็นหลักรวมถึงการดำเนินการในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในโรงเรียนให้มีการปรับปรุงและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น ด้านการบริหาร ด้านหลักสูตร ด้านสื่อวัสดุอุปกรณ์และการอำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ ตลอดจนสภาพบรรยากาศ สภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมในโรงเรียน ดังนั้น การนิเทศภายในโรงเรียนจึงมีความสำคัญและมีความจำเป็นในการจัดการศึกษาในปัจจุบันแล้วจะยังคงมีความจำเป็นต่อไปในอนาคตเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านต่าง ๆ ในการศึกษาซึ่งการนิเทศ

นำมาซึ่งความเข้าใจให้ตรงกันระหว่างบุคลากรทางการศึกษาโดยเฉพาะในระดับโรงเรียนและผู้ใช้หลักสูตร (วัชราน เล่าเรียนดี, 2556, หน้า 12) ซึ่งจากสภาพปัญหาการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนยังไม่บรรลุผลตามเป้าหมาย เนื่องจากการนิเทศภายในยังไม่มีคู่มือการดำเนินงานที่สอดคล้องกับการสอนขาดการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างถูกต้องและเป็นระบบ การจัดรูปแบบการสอนของครูยังไม่มีความหลากหลาย ทำให้ประสิทธิภาพของการศึกษายังไม่ดีพอ การนิเทศจึงเป็นสิ่งที่ช่วยให้กับครูผู้สอนได้มากในเรื่องของการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ส่งเสริมให้ครูเกิดความก้าวหน้าทางวิชา การที่จะส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของครูผู้สอนและที่สำคัญจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอีกด้วย ซึ่งจะเห็นได้ถึงความจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียน แต่เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับที่ยังไม่เป็นที่พอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ด้วยสาเหตุที่ว่าการศึกษาความเอาใจใส่ในการติดตามการจัดรูปแบบการเรียนการสอนที่ไม่มีประสิทธิภาพ การประเมินผลของครูผู้สอนที่เกิดจากการนิเทศไม่ทั่วถึง รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนยังมีรูปแบบที่หลากหลาย หรือการนิเทศไม่เป็นระบบที่ถูกต้อง ทำให้คุณภาพทางการศึกษาไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะต้องเกิดจากการร่วมมือ ความสามารถ ทักษะ และมีสมรรถนะที่ดีในการนิเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง และร่วมมือกันวิเคราะห์ แก้ปัญหาต่าง ๆ หลังจากการนิเทศแล้วเสร็จ

การจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในปัจจุบันยังไม่ตอบสนองต่อการพัฒนาทักษะการคิด วิเคราะห์ การแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน ครูผู้สอนยังคงใช้รูปแบบการสอนในแบบเดิม ๆ ที่ไม่ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน อีกทั้งครูผู้สอนยังไม่เข้าใจในเรื่องของการนิเทศเนื่องจากความไม่ชัดเจน ไม่มีรูปแบบที่จะเป็นสื่อกลางให้กับครูผู้สอน (สมชาย จินตพันธ์, สัมภาษณ์) จากปัญหาดังกล่าว การพัฒนาคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียนจึงเป็นส่วนที่สำคัญส่วนหนึ่งที่จะทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งครูผู้สอนจะมีความเข้าใจในเรื่องการนิเทศมากขึ้น มีแนวทางในการนิเทศที่ถูกต้องและเป็นระบบ และสิ่งสำคัญก็คือ ครูผู้สอนจะได้มีการเตรียมตัว วางแผน จัดลำดับขั้นตอนในการสอนให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับนักเรียนยิ่งขึ้น พร้อมรับการนิเทศที่ถูกต้อง ซึ่งในการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่นั้นถือได้ว่าเป็นรูปแบบที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลสำเร็จสูงสุดอาจจะเป็นเทคนิควิธีการขั้นตอนกระบวนการหรือทักษะในการจัดการเรียนการสอนที่ออกแบบให้สัมพันธ์กับแนวคิด หลักการ หรือทฤษฎีทางการศึกษาที่จำเป็นที่ครูผู้สอนจะต้องศึกษาเรียนรู้ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับผู้เรียนในชั้นเรียนของตนเอง เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วในยุคศตวรรษที่ 21 จึงทำให้ครูต้องมีการจัดการสอนที่หลากหลายรูปแบบ ที่จะต้องเน้นในเรื่องการฝึกให้ผู้เรียนได้คิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ ลงมือปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาและหาคำตอบได้ด้วยตนเอง (ชัยธวัช อธิเกียรติ, 2558, หน้า 1) โดยการนิเทศจะเป็นส่วนช่วยในเรื่องการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูให้ดียิ่งขึ้นจากกระบวนการต่าง ๆ ดังนั้น คู่มือการนิเทศจึงมีความจำเป็นที่ผู้นิเทศ ครูสอน รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องศึกษา เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเรื่องการนิเทศที่ชัดเจนขึ้นและเพื่อแก้ปัญหากระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูในรูปแบบเดิม ๆ ที่ไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกให้ผู้เรียนมีทักษะสำคัญในการทำงานและเป็นพลเมืองที่ดีที่มีชีวิตอยู่ในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีความสุข (สุทธีวรรณ ตันติธนาวงศ์, 2560, หน้า 2)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะศึกษาสภาพปัญหาการนิเทศภายในและการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนในเครือข่ายท่าฉาง เพื่อนำมาพัฒนาคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและเป็นแนวทางในการนิเทศภายในให้เกิดขึ้นในทิศทางเดียวกัน ทำให้เกิดการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนและเป็นแนวทางในการนำคู่มือการนิเทศภายในไปใช้ในโรงเรียนเครือข่ายท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยหวังว่าผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางให้กับผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการนิเทศภายในและการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนในเครือข่ายท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2
2. เพื่อพัฒนาคู่มือการนิเทศภายในของโรงเรียนในเครือข่ายท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2
3. เพื่อทดลองใช้คู่มือการนิเทศภายในของโรงเรียนในเครือข่ายท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2

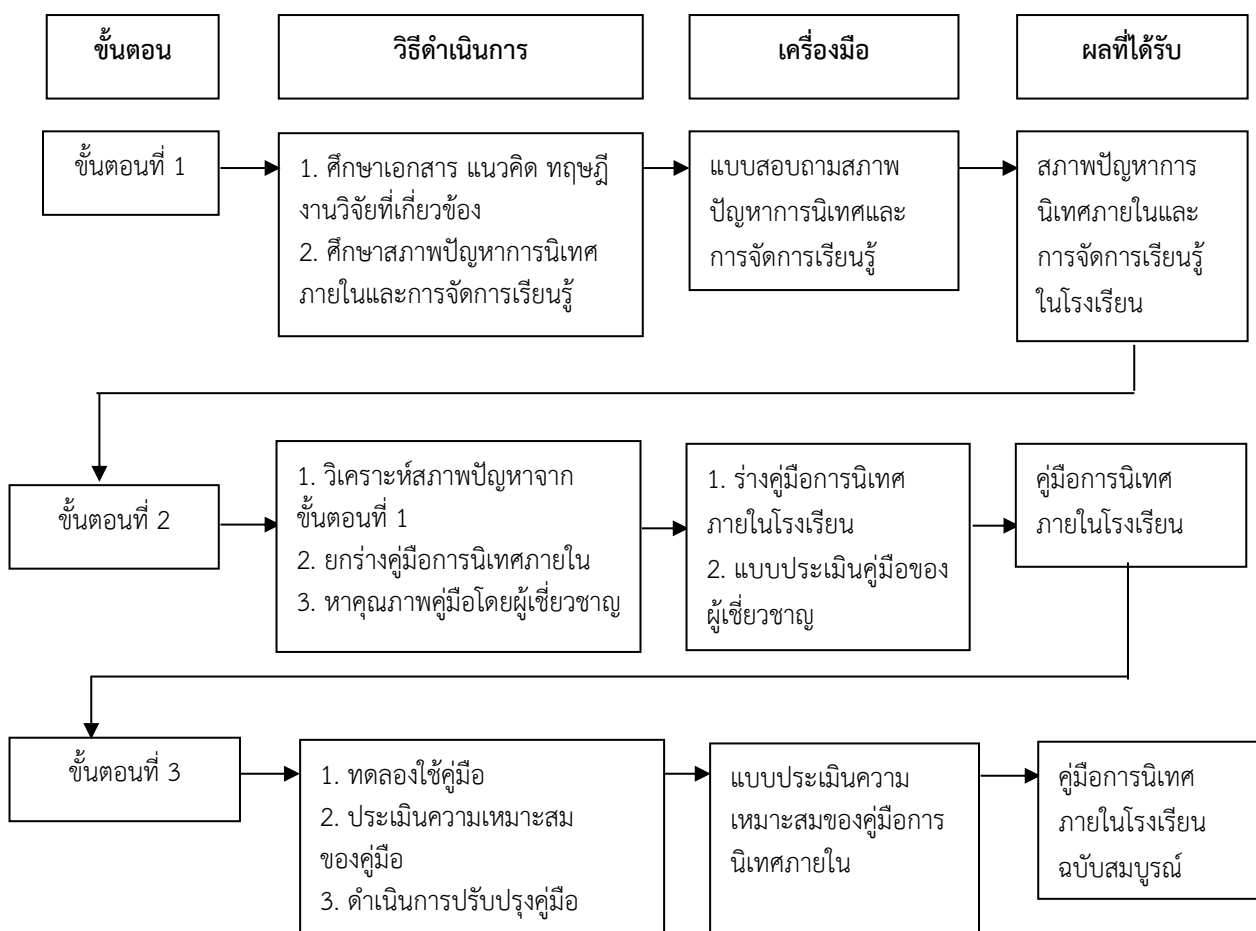
กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาคู่มือการนิเทศภายในของโรงเรียนในเครือข่ายท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนจาก (Adams and Dickey, 1956, p. 16), (Bloom, 1971, p. 116), (Good, 1973, p. 9), (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553, หน้า 226), (พัชรินทร์ ช่วยศิริ, 2554, หน้า 22), (วัชรมา เล่าเรียนดี, 2556, หน้า 12), (จุไรรัตน์ สุตรุ่ง, 2559, หน้า 35) และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของ (วิฑูรย์ ลิ้มประเสริฐ, 2556), (จารุวรรณ ภูระยา, 2558, หน้า 4), (เมธาวิณ ไพบุล, 2558, หน้า 17), (มณฑนา ทูลศิริ, 2558, หน้า 3), (อนุสร หงษ์ขุนทด, 2559), (วิทยา พัฒนเมธาดา, 2560, หน้า 2), (สุทธวิวรรณ ตันติโรจนวงศ์, 2560, หน้า 2), (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2560), (ประวีต เอรารวรรณ์, 2560) และการพัฒนาคู่มือจาก (Good, 1973, p. 349), (จิตรตรี บุญกรวย, 2555, หน้า 39), (วิจิต วงศ์สืลาภรณ์, 2555, หน้า 31), (พิชาพัชญ์ เครือสีหอินทร์, 2556, หน้า 11), (สมเกียรติ ศิลปะวิศาล, 2556, หน้า 47) มากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ภาพประกอบ 2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการทำวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของโรงเรียนในเครือข่ายท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 จำนวน 17 โรงเรียน โดยจำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 17 คน ครูผู้สอน 188 คน รวมทั้งสิ้น 205 คน

1.1 ขั้นตอนที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 17 คน ครูผู้สอน จำนวน 117 คน รวมทั้งสิ้น 134 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน แล้วสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับสลาก ใช้ในการศึกษาสภาพปัญหาการนิเทศภายในและการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนในเครือข่ายท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2

1.2 ขั้นตอนที่ 3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการคัดเลือกตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลหลักด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานวิชาการโรงเรียนละ 1 คน จำนวนทั้งสิ้น 17 คน ใช้ในการทดลองคู่มือการนิเทศภายในของโรงเรียนในเครือข่ายท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ได้แก่

2.1 แบบสอบถามสภาพปัญหาการนิเทศภายในและการจัดการเรียนรู้

2.1.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่มีโครงสร้างของเนื้อหาสอดคล้องกับการวิจัย เรื่อง การพัฒนาคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของนิเทศภายในโรงเรียน

2.1.2 ศึกษาการสร้างแบบสอบถามจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามที่ถูกต้อง

2.1.3 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากการสอบถามผู้เชี่ยวชาญมาสร้างข้อคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนและการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนในเครือข่ายท่าฉาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ได้แก่ 1) ด้านแนวทางในการนิเทศภายในโรงเรียน 2) ด้านกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน 3) ด้านเครื่องมือการนิเทศภายในโรงเรียน 4) ด้านการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน และ 5) การจัดการเรียนรู้ โดยกำหนดค่าระดับสภาพปัญหาออกเป็น 5 ระดับ ตามแบบ (Likert Type, 1961)

2.1.4 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจพิจารณาและแก้ไขตามข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ

2.1.5 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษาหรือสถานศึกษา จำนวน 2 คน ด้านการนิเทศการศึกษา จำนวน 1 คน ด้านภาษาไทย จำนวน 1 คน และ ด้านการวัดผลประเมิน จำนวน 1 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความถูกต้องและเหมาะสมของภาษา โดยการพิจารณาเลือกข้อคำถามพิจารณาจากข้อคำถามที่มีค่า IOC (ปราณี หล้าเปื้อน, 2559) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป จึงจะถือว่าข้อคำถามผ่านความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ สามารถนำไปใช้ได้

2.1.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นกับผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ที่ไม่ใช่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 30 คน มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.91

2.1.7 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลของโรงเรียนในเครือข่ายท่าฉาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2

2.2 แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการนิเทศภายในหลังจากการทดลองใช้

2.2.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมิน

2.2.2 ศึกษาการสร้างแบบประเมินจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามที่ถูกต้อง

2.2.3 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาสร้างข้อคำถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบประเมินความเหมาะสมคู่มือการนิเทศภายในของโรงเรียนในเครือข่ายท่าฉาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยกำหนดค่าระดับสภาพปัญหาออกเป็น 5 ระดับ ตามแบบ (Likert Type, 1961)

2.2.4 นำแบบประเมินที่สร้างเสร็จขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจพิจารณาและแก้ไขตามข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ

2.2.5 ผู้วิจัยนำแบบประเมินให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษาหรือสถานศึกษา จำนวน 2 คน ด้านการนิเทศการศึกษา จำนวน 1 คน ด้านภาษาไทย จำนวน 1 คน และ ด้านการวัดผลประเมิน จำนวน 1 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความถูกต้องและเหมาะสมของภาษา โดยการพิจารณาเลือกข้อคำถามพิจารณาจากข้อคำถามที่มีค่า IOC (ปราชญ์ หล้าเบญญะ, 2559) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป จึงจะถือว่าข้อคำถามผ่านความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ สามารถนำไปใช้ได้

2.2.6 จัดทำแบบประเมินฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลการทดลองใช้คู่มือการนิเทศภายในของโรงเรียนในเครือข่ายท่าฉาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้บริหาร และครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายท่าฉาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลในโรงเรียน

3.2 ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความร่วมมือพร้อมแบบสอบถามไปยังผู้บริหาร และครูผู้สอนของโรงเรียนในเครือข่ายท่าฉาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2

3.3 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจความถูกต้อง เพื่อนำไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่ และคำนวณหาค่าร้อยละ

4.2 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 มาวิเคราะห์ข้อมูลแบบมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ และร้อยละ

4.3 การแปลความหมายของคะแนน เพื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของ (Likert Type, 1961)

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

5.1.1 ดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

5.1.2 การตรวจสอบความเชื่อมั่นทั้งฉบับตามวิธีของ Cronbach

5.2 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

5.2.1 ความถี่

5.2.2 ร้อยละ

5.2.3 ค่าเฉลี่ย

5.2.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาการพัฒนาคู่มือการนิเทศภายในของโรงเรียนในเครือข่ายท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ปรากฏผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาการนิเทศภายในของโรงเรียนในเครือข่ายท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 พบว่า สภาพปัญหาการนิเทศภายในของโรงเรียนในเครือข่ายท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัญหาการนิเทศภายในของโรงเรียนในเครือข่ายท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2

สภาพปัญหาการนิเทศภายใน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
1. ด้านแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียน	3.43	0.59	ปานกลาง
2. ด้านกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน	3.79	0.58	มาก
3. ด้านเครื่องมือการนิเทศภายในโรงเรียน	3.36	0.47	ปานกลาง
4. ด้านการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน	3.35	0.58	ปานกลาง
รวม	3.48	0.61	ปานกลาง

จากตาราง 1 พบว่า สภาพปัญหาการนิเทศภายในของโรงเรียนในเครือข่ายท่าฉาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนมีระดับปัญหาการนิเทศสูงสุด รองลงมา คือ ด้านแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านเครื่องมือการนิเทศภายในโรงเรียน ส่วนด้านการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียนมีระดับปัญหาลดต่ำสุด

2. ผลการศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนในเครือข่ายท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 พบว่า สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนในเครือข่ายท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยรวมมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนในเครือข่ายท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2

สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
1. ครูใช้วิธีการสอนที่หลากหลายให้กับนักเรียน	3.92	0.71	มาก
2. ครูจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21	3.50	0.61	ปานกลาง
3. ครูจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ให้กับนักเรียน	3.49	0.60	ปานกลาง
4. ครูจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning: PBL) ให้กับนักเรียน	3.34	0.59	ปานกลาง
5. ครูจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมอง (Brain Based Learning: BBL) ให้กับนักเรียน	3.24	0.58	ปานกลาง
6. ครูจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity-Based Learning: CBL) ให้กับนักเรียน	3.37	0.57	ปานกลาง
รวม	3.48	0.61	ปานกลาง

จากตาราง 2 พบว่า สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนในเครือข่ายท่าฉาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ด้านการจัดการเรียนรู้ โดยรวมมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูใช้วิธีการสอนที่หลากหลายให้กับนักเรียนมีระดับปัญหาสูงสุด รองลงมา คือ ครูจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 ครูจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ให้กับนักเรียนครูจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity-Based Learning: CBL) ให้กับนักเรียนครูจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning: PBL) ให้กับนักเรียน ส่วนครูจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมอง (Brain Based Learning: BBL) ให้กับนักเรียนมีระดับปัญหาลดต่ำสุด

3. ผลการพัฒนาคู่มือการนิเทศภายในของโรงเรียนในเครือข่ายท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ผู้วิจัยพิจารณานำข้อมูลสภาพปัญหาการนิเทศภายในและการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนในเครือข่ายท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 จากขั้นตอนที่ 1 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคู่มือการนิเทศภายในของโรงเรียนในเครือข่ายท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำเนื้อหาสาระตามที่ได้มีการปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญที่ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ผลการตรวจสอบคู่มือการนิเทศภายในของโรงเรียนในเครือข่ายท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน เป็นผู้ประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พิจารณาความเหมาะสม ความสอดคล้อง และความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ ของเนื้อหาในคู่มือ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ประเมินความสอดคล้องของคู่มือในทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป แสดงว่าคู่มือมีความเหมาะสมและสอดคล้องสามารถนำไปใช้ได้

4. ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการนิเทศภายในของโรงเรียนในเครือข่ายท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 หลังจากการทดลองใช้ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความเหมาะสมของคู่มือการนิเทศภายในของโรงเรียนในเครือข่ายท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. ด้านเนื้อหา	4.68	0.479	มากที่สุด
2. ด้านการใช้ภาษา	4.74	0.462	มากที่สุด
3. ด้านการออกแบบ	4.93	0.385	มากที่สุด
4. รูปเล่ม	4.74	0.443	มากที่สุด
5. การจัดการในเนื้อหา	4.65	0.489	มากที่สุด
รวม	4.75	0.452	มากที่สุด

จากตาราง 3 พบว่า ความเหมาะสมของคู่มือการนิเทศภายในของโรงเรียนในเครือข่ายท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการออกแบบมีระดับความเหมาะสมมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการใช้ภาษา รูปเล่ม ด้านเนื้อหา ส่วนด้านการจัดการในเนื้อหามีระดับความเหมาะสมต่ำสุด

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยมีประเด็นน่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาการนิเทศภายในของโรงเรียนในเครือข่ายท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับ คือ ด้านกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนมีระดับปัญหาการนิเทศสูงสุด รองลงมา คือ ด้านแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านเครื่องมือการนิเทศภายในโรงเรียน ส่วนด้านการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียนมีระดับปัญหาลดต่ำสุด ทั้งนี้เนื่องจากจากการนิเทศภายในมีความสำคัญมากขึ้น สาเหตุมาจากการเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าทางการศึกษา ทั้งในด้านจำนวนสถานศึกษา จำนวนบุคลากรทางการศึกษาที่มีการขยายตัวเพิ่มขึ้น การทำงานที่ดีและมีประสิทธิภาพจะต้องมีบุคคลที่มีความรับผิดชอบ มีการกำหนดชี้แจง ทำความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในที่ชัดเจน ดังนั้น จึงต้องมีการอาศัยรูปแบบการนิเทศการศึกษาซึ่งเป็นวิธีการที่บุคลากรในสถานศึกษาคิดค้นเพื่อที่จะพัฒนาความรู้และทักษะในด้านต่าง ๆ ที่จะสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันชัย อยู่ตรง และณรงค์ พิมสาร (2557, หน้า 1) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานนิเทศภายในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา พบว่า การปฏิบัติงานนิเทศภายในในด้านต่าง ๆ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ทัศนกร โนทัย, 2559) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนวังสมบูรณ์ วิทยาเขต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 พบว่า สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ โดยรวมมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับ คือ ครูใช้วิธีการสอนที่หลากหลายให้กับนักเรียนมีระดับปัญหาสูงสุด รองลงมา คือ ครูจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 ครูจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ให้กับนักเรียน ครูจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity-Based Learning: CBL) ให้กับนักเรียน ครูจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning: PBL) ให้กับนักเรียน ส่วนครูจัดการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมอง (Brain Based Learning: BBL) ให้กับนักเรียนมีระดับปัญหาลดต่ำสุด ทั้งนี้เนื่องจากครูผู้สอนยังคงขาดการจัดการเรียนรู้รูปแบบการเรียนรู้จากการศึกษา ค้นคว้า การอบรม ครูจึงต้องมีการพัฒนาตนเองแล้วนำความรู้ที่ได้มาจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนโดยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ และสนใจการเรียนรู้ให้ได้มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (พิทักษ์ นิลนพคุณ, 2556, หน้า 4) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เป็นการที่ครูผู้สอนดำเนินการโดยใช้กระบวนการวิธีการและกิจกรรมต่าง ๆ ให้สัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบระเบียบ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้เป็นประโยชน์ได้

3. ผลการพัฒนาคู่มือการนิเทศภายในของโรงเรียนในเครือข่ายท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ผู้วิจัยพิจารณานำข้อมูลสภาพปัญหาการนิเทศภายในและการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนในเครือข่ายท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 จากขั้นตอนที่ 1 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคู่มือการนิเทศภายในของโรงเรียนในเครือข่ายท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำเนื้อหาสาระตามที่ได้มีการปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญที่ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ผลการตรวจสอบคู่มือการนิเทศภายในของโรงเรียนในเครือข่ายท่าฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน เป็นผู้ประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พิจารณาความเหมาะสม ความสอดคล้อง และความสัมพันธ์ของ

ส่วนต่าง ๆ ของเนื้อหาในคู่มือ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ประเมินความสอดคล้องของคู่มือการนิเทศภายในของโรงเรียนในเครือข่าย ทำฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยค่าดัชนีความสอดคล้องของคู่มือ (IOC) พบว่า ความสอดคล้องของคู่มือในทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป แสดงว่าคู่มือมีความเหมาะสมและสอดคล้องสามารถนำไปใช้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (Good, 1973, p. 349) กล่าวว่า คู่มือเป็นหนังสือที่ให้แนวทางและคำแนะนำแก่ครูเกี่ยวกับวิธีการจัดกิจกรรม สื่อ วัสดุอุปกรณ์ และแหล่งข้อมูล หรือแหล่งอ้างอิงต่าง ๆ

4. ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการนิเทศภายในของโรงเรียนในเครือข่ายทำฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 หลังจากการทดลองใช้ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับ คือ ด้านการออกแบบมีระดับความเหมาะสมมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการใช้ภาษา รูปเล่ม ด้านเนื้อหา ส่วนด้านการจัดการในเนื้อหา มีระดับความเหมาะสมต่ำสุด ทั้งนี้อาจเนื่องจากคู่มือการนิเทศเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญในการนิเทศที่จะส่งผลต่อการดำเนินการนิเทศภายในให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ดังนั้น สิ่งที่ใช้ในการตรวจสอบในการปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศภายใน เพื่อผู้นิเทศได้ทราบถึงที่มาของปัญหา ความต้องการและการวางแผนปัญหาได้ถูกต้อง เครื่องมือเหล่านี้ ได้แก่ แบบสังเกตการสอน แบบบันทึกการเยี่ยมชั้นเรียน และแบบประเมินโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (กรรณิการ์ วิมุตติการ, 2558) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การศึกษาการพัฒนาคู่มือการนิเทศภายในของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ความเหมาะสมของคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (บุญจันทร์ รุ่งฟ้า, 2558) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การศึกษาการพัฒนาคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอตอนสัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 พบว่า ความเหมาะสมของคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอตอนสัก โดยรวมมีความเหมาะสมในการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลายที่สามารถนำมาปรับใช้ในสภาพปัจจุบันปัญหาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และสามารถนำผลการประเมินการนิเทศภายในมาเป็นข้อมูลย้อนกลับในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการใช้ข้อมูลการบริหารจัดการเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้สอนพัฒนาตนเองในการอบรม สัมมนา เกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน เพื่อที่จะสามารถนำความรู้ที่ได้มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนในชั้นเรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะกระบวนการเรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ ได้มากที่สุด

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดนโยบาย การจัดกิจกรรมการนิเทศภายใน การสร้างเครื่องมือในการนิเทศอย่างชัดเจน โดยการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จัดให้มีการติดตามผลการนิเทศภายในไปสู่การปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งนี้เพื่อให้กระบวนการนิเทศภายในสามารถเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนผ่านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีหน้าที่นิเทศภายในโรงเรียน ควรพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ร่วมกันกำหนดแนวทางและกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน นำคู่มือการนิเทศภายในมาปรับใช้ในโรงเรียนตามความเหมาะสมตามบริบทของแต่ละโรงเรียน เพื่อที่สามารถพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมาก

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมการนิเทศภายในกับการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2

2.2 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาการจัดระบบการนิเทศภายในโรงเรียนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2

2.3 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาบุคลากรด้านการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อให้มีทักษะการนิเทศ เพื่อให้การนิเทศภายในมีคุณภาพ ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิการ์ วิมุติการ. (2558). การพัฒนาคู่มือการนิเทศภายในของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. ภาคนิพนธ์ ค.ม. สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ชันธชัย อธิเกียรติ. (2558). การสอนแบบทันสมัยและเทคโนโลยีสอนแนวใหม่. เข้าถึงได้จาก <http://regis.skru.ac.th/RegisWeb/datafiledownload/25590714-15.pdf>. 10 พฤษภาคม 2562.
- จารุวรรณ ภูระยา. (2558). บทบาทครูในศตวรรษที่ 21. เข้าถึงได้จาก <https://rameemy.wordpress.com/2015/08/10/>. 10 พฤษภาคม 2562.
- ทัศนกร โนนัย. (2559). การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนวังสมบูรณ์วิทยาคมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญจันทร์ รุ่งฟ้า. (2558). การพัฒนาคู่มือการนิเทศภายในของโรงเรียนในอำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ภาคนิพนธ์ ค.ม. สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ปราณี หล้าเบญส. (2559). การหาคุณภาพของเครื่องมือวัดและประเมินผล. ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- พิชาพัชญ์ เครือสีทนิษฐ์. (2556). การพัฒนาคู่มือการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนนานาชาติ เอส ซี แอล อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ภาคนิพนธ์ ค.ม. สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- พิทักษ์ นิลพคุณ. (2556). ทฤษฎีการสอน ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วัชร เล่าเรียนดี. (2556). ศาสตร์การนิเทศการสอนและการโค้ชการพัฒนาวิชาชีพ : ทฤษฎีกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 12). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- วันชัย อยู่ตรง และคณะ. (2557). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานนิเทศภายในสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- สุทธิวรรณ ตันติรจนาวศ. (2560). ทิศทางการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21. มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 10(2), 2843-2854.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปบประมาณ 2557. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- หะมะฮะดี มามะและคณะ. (2557). บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อนุสร หงษ์ขุนทด. (2559). วิธีการสอนตามแนวทาง CBL. เข้าถึงได้จาก <https://krukobblog.wordpress.com/2016/10/09/>. 10 พฤษภาคม 2562.
- อานภาพ เลขะกุล. (2559). การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning). สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อาหะมะ ดือเร๊ะ. (2555). การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- อุษา คงทอง. (2553). คู่มือการจัดระบบการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้. พระศรีนครศรีอยุธยา: เทียนวัฒนา พรินต์ติ้ง.